

MESE ÉS BESZÉDINTERVENCIÓS VIZSGÁLAT ISMÉTELT KIPRÓBÁLÁSA ATIPIKUS FEJLŐDÉSMENETŰ GYERMEKEK KÖRÉBEN

T-9

Pintér Henriett, Kovács Johanna, Gál Franciska

Semmelweis Egyetem

Kulcsszavak: anyanyelv-pedagógia; meseintervenció; validitásvizsgálat

Az előadás olyan mese- és beszédintervenció vizsgálatot mutat be, amely atipikus fejlődésmentű gyermekek beszédértésének fejlesztésére irányul. A kutatás alapját O'Neill, Light & Pope (2018) metaanalíziséből kiindulva Tönsing (2014) mese- és beszédintervenció kutatása képezte, amely alkalmasnak bizonyult hazai viszonylatban hasonló intervenció kipróbálására (ld. Pintér & Gál, 2024). A kutatás célja olyan mese- és beszédintervenció kipróbálása, ami alkalmas lehet a nem vagy alig beszélő, illetve artikulációs nehézségekkel küzdő gyermekek hallás utáni szövegértésének fejlesztésére. A beszédintervencióhoz egyénfókuszú, kevés elemszámú kutatási elrendezést alkalmaztunk, melyet négy fázisban bonyolítottunk le. Az első alapfázis 5 foglalkozásból állt. Alkalmanként 1-1 mesét hallgatott meg a gyermek, majd 4-4 kép közül választotta ki a meséhez kapcsolódót. Ezt követte az első intervenció fázis. A gyermek a megismert mesék közül négyet hallgatott meg: foglalkozásonként egyet-egyet. A mesélés egymás után kétszer zajlott, ezt követte a képek kiválasztása. Helytelen választás esetén harmadszori előadásra is lehetőség nyílt, annak érdekében, hogy a gyermek még egy esélyt kaphasson a megfelelő kiválasztásra. Ezt követően mind az alap-, mind az intervenció fázist ismételtük. A válaszadás képre mutatással valósult meg. Helyes válasz: a mesében megjelenő cselekvőt és cselekvést ábrázoló képre mutatott. Helytelen válasz: a gyermek által megjelölt kép a mese megfelelő szereplőjét inadekvát cselekvés közben mutatta be vagy ha további 2, a meséhez nem illeszkedő cselekvőt és cselekvést jelenített meg. Kutatási kérdéseink: (1) Alkalmasak-e a kiválasztott mesék a gyermekek beszédértésének ellenőrzésére? (2) Alkalmasak-e a képek a gyermekek válaszainak ellenőrzésére? A vizsgálatba két atipikus fejlődésmentű óvodás gyermeket vontunk be. Az adatok feldolgozásához két független értékelő egyezését vettük figyelembe a Cohen-féle kappa (κ) mutató alapján: (1) rámutatás a képekre, (2) a mesék megbízhatósága (3) a vizsgálati eljárás menete. A független értékelők videófelvételek és a foglalkozások jegyzőkönyvei alapján értékelték a szempontokat. Eredményeink szerint erős egyezést mutatott a gyermek rámutatása a képekre ($\kappa = 0,94$) és a vizsgálati eljárás menete ($\kappa = 0,96$). A mesék kiválasztása közepes egyezést mutatott ($\kappa = 0,61$; standard hiba = 0,0073; $p > 0,001$), ami hasonló eredményt mutatott az első két vizsgálati sorozatban is. Ez arra enged következtetni, hogy a beszédértés fejlesztésére a meséket szükséges egyszerűsíteni. A videóelemzések eredményei szerint (1) a cselekvő-cselekvés gyakrabban szerepeljenek a mesékben azért, hogy a gyermekek számára egyértelműbbé váljon a kapcsolódó képi megjelenítés. (2) A mese után konkrétan kérdezzünk rá arra, hogy melyik kép ábrázolja a cselekvőt és a cselekvést. Vizsgálatunk hozzájárulhat a bizonyítékalapú gyakorlat folyamatának modellezéséhez, valamint a kevés elemszámú egyénfókuszú vizsgálatok pontosabb kidolgozásához.

Kovács Johanna az Egyetemi és Kutatói Ösztöndíj Program (EKÖP-2024) támogatásában részesült.